

Bida, Andrzej

"William Holcroft, his Booke: Local Office Holding in late Stuart Essex", ed. by J. A. Sharpe, Chelmsford 1986 : [recenzja]

Przegląd Historyczny 78/4, 825

1987

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

William Holcroft, his Booke: Local Office Holding in late Stuart Essex, ed. by J. A. Sharpe, Essex Record Office, Essex Historical Documents 2, Chelmsford 1986, s. XXII, II2.

Zainteresowaniu historyków Essexem towarzyszy prężna działalność wydawnicza archiwum hrabstwa. Kolejna seria publikacji dokumentów, zapoczątkowana tomem „The Medieval Essex Community: The Lay Subsidy of 1327”, przygotowanym przez J. U. Ward (1983), zapowiada się bardzo interesująco z uwagi na źródła, jakie stara się wydobyć. „Księga” Sir Williama Holcrofta (ur. ok. 1618, zm. 1689) to zapiski z okresu Restauracji, jakie autor prowadził przy okazji pełnienia wielu urzędów, by wspomóc zawodną pamięć.

Sir William, jak pisze we wstępie wydawca, był typowym przedstawicielem *gentry* tego okresu. Jako młodszy syn (co automatycznie obniżało jego status społeczny), otrzymał prawdopodobnie wykształcenie prawnicze i osiadł w Walthamstow w pobliżu Londynu. Brał aktywny udział w życiu parafii, a gdy został sędzią pokoju i oficerem milicji oraz poborcą podatkowym i zarządcą lasów królewskich także w życiu hrabstwa.

Jego notatki są podzielone na dwie części. Część pierwszą stanowią rachunki, tabele i wypisy, będące wynikiem jego działalności niesędziowskiej. Bardziej interesująca jest część druga „Księgi”. Ukazuje ona codzienne prace sędziego, od nadzoru nad przestrzeganiem postów po zamykanie przestępców. Z zapisków widać, jak wielką władzę miał sędzia pokoju: mógł np. posłać podejrzanego do „domu poprawy” czy więzienia (choć nie na długo). Uderza też to, w jak dużym stopniu działalność sędziego (prócz pobierania sum depozytowych od osób mających stawić się na sądach) była działalnością prewencyjną: sprowadzało się to głównie do ostrzegania jednostek, co do których istniały podejrzenia, iż mogą naruszyć prawo i pobierania kwot zastawów zarówno od potencjalnego przestępcy jak i potencjalnej ofiary (było to tzw. *binding-over*). Często taką procedurę stosowano w przypadkach groźby utraty czci czy znieważenia.

„Księga” Holcrofta potwierdza tezę J. A. Sharpe'a z jego pracy „Crime and Punishment in Seventeenth century England”, że przestępczość w tym okresie była relatywnie niewielka i nie stanowiła poważnego problemu dla warstw rządzących. Notatki Holcrofta dają ogólne wrażenie jak sprawowane były rządy na szczeblu lokalnym administracji i przez jakiego typu ludzi, nie dają natomiast odpowiedzi na pytania, jak wydajnie funkcjonował ów system rządów, jak kształtowały się związki z administracją centralną i między urzędnikami w hrabstwie.

Wypada jeszcze wspomnieć o stronie edytorskiej książki. Wydana została przy wykorzystaniu techniki komputerowej małą poligrafią, ze starannie opracowanymi indeksami. Użycie dużego formatu oddało w pewnym stopniu rzeczywisty układ „Księgi” Sir Williama.

A. B.

Bürgerliche Eliten in den Niederlanden und in Nordwestdeutschland. Studien zur Sozialgeschichte des europäischen Bürgertums im Mittelalter und in der Neuzeit, hrsg. von Heinz Schilling und Herman Diederiks (Städteforschung. Veröffentlichungen des Instituts für vergleichende Städtegeschichte im Münster, hrsg. von Heinz Stöob, Reihe A: Darstellungen Band 23), Böhlau Verlag, Köln-Wien 1985, s. 494, wykresy i mapki.

Omawiana praca została poświęcona pamięci przedwcześnie zmarłego historyka, profesora historii na Królewskim Uniwersytecie w Lejdzie Daniela Jeena